

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Budgetöversikt 2021

Översikt över budgetpropositionen, oktober 2020

Finanspolitiken

Finansministeriets publikationer – 2020:68

Finansministeriets publikationer 2020:68

Budgetöversikt 2021

Översikt över budgetpropositionen, oktober 2020

Finansministeriet

ISBN PDF: 978-952-367-335-9

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2020

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet	5.10.2020	
Publikationens titel	Budgetöversikt 2021: Översikt över budgetpropositionen, oktober 2020		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 2020:68		
Diarie-/ projektnummer		Tema	Finanspolitiken
ISBN PDF	978-952-367-335-9	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-335-9		
Sidantal	42	Språk	svenska
Nyckelord	ekonomisk politik, budgetproposition, budgetering, statsfinanser, finanspolitik		
Referat	<p>I denna publikation granskas budgetpropositionen för 2021, som lämnas till riksdagen i oktober. Avsikten är att ge en kort beskrivning av centrala teman i statsbudgeten 2021. Budgetpropositionen baserar sig på en oberoende ekonomisk prognos från finansministeriets ekonomiska avdelning, och den presenteras i den ekonomiska översikten.</p> <p>Den globala coronaviruspandemin har i början av 2020 minskat Finlands ekonomi i mindre utsträckning än de flesta de europeiska ekonomierna. Ekonomin återhämtar sig stegvis från avbrottet i början av 2020. År 2021 beräknas BNP växa med 2,6 %. Antalet sysselsatta minskar ytterligare en aning 2021, varvid sysselsättningsgraden beräknas ligga på 71,0 %.</p> <p>Den ekonomiska recessionen till följd av coronavirussituationen och de åtgärder som vidtagits för att minska skadorna av epidemin har avsevärt ökat underskottet i de offentliga finanserna 2020. De offentliga finanserna kommer efter recessionen att befinna sig i ett svagare läge än före epidemin. Den ekonomiska tillväxt som kan skönjas under de närmaste åren räcker inte till för att återställa saldot i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett tydligt underskott.</p> <p>Anslagen i budgetpropositionen för 2021 uppgår till 64,2 miljarder euro. Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på cirka 10,8 miljarder euro och statsskulden beräknas stiga till cirka 135 miljarder euro. Utgiftsnivån höjs av tidsbundna utgiftsökningar som anknyter till coronavirussituationen. Vidare stiger utgiftsnivån till följd av bland annat ökningen i arbetslöshetsutgifter, lagstadgade och avtalsbaserade indexförhöjningar, statens löneuppgörelse samt de tilläggssatsningar som regeringen beslutat om redan tidigare, såsom de uppskattade utgifterna på grund av HX-jaktplansprojektet.</p>		
Förläggare	Finansministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö	5.10.2020	
Julkaisun nimi	Budjettikatsaus 2021. Katsaus valtion talousarvioesitykseen, lokakuu 2020		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:68		
Diaari/hankenumero		Teema	Talouspolitiikka
ISBN PDF	978-952-367-335-9	ISSN PDF	1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-335-9		
Sivumäärä	42	Kieli	ruotsi
Asiasanat	talouspolitiikka, valtion talousarvioesitys, budjetti, budjetointi, valtiontalous		
Tiivistelmä	<p>Tässä julkaisussa tarkastellaan vuoden 2021 talousarvioesitystä, joka annetaan eduskunnalle lokakuussa. Tarkoituksena on tarjota tiivis kuvaus valtion budjetin keskeisistä teemoista vuonna 2021. Talousarvioesitys pohjautuu valtiovarainministeriön kansantalousosaston riippumattomaan talousennusteeseen, joka esitellään Taloudellisessa katsauksessa.</p> <p>Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia on supistanut alkuvuonna 2020 Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista. Talous toipuu alkuvuoden 2020 pysähdyksestä asteittain. Vuonna 2021 BKT:n ennakoidaan kasvavan 2,6 %. Työllisten määrä supistuu vuonna 2021 vielä hieman, jolloin työllisyysasteeksi ennakoidaan 71,0 %.</p> <p>Koronavirusepidemiasta seurannut talouden taantuma ja epidemian haittojen vähentämiseksi tehdyt toimet ovat kasvattaneet julkisen talouden alijäämää vuonna 2020 huomattavan paljon. Julkinen talous jää taantumaan jälkeen heikompaan tilaan kuin ennen epidemian alkua. Lähivuosina näkyvissä oleva talouskasvu ei riitä vahvistamaan julkisen talouden rahoitusasemaa ennalleen, ja julkinen talous pysyy selvästi alijäämäisenä.</p> <p>Vuoden 2021 talousarvioesityksen määrärahat ovat 64,2 mrd. euroa. Valtion budjettitalouden alijäämäksi ennakoidaan noin 10,8 mrd. euroa ja valtionvelan odotetaan nousevan noin 135 mrd. euroon. Menotaso nostavat koronavirustilanteeseen liittyvät määräaikaiset menonlisäykset. Lisäksi menotaso korottavat muun muassa työttömyysmenojen kasvu, laki- ja sopimusperusteiset indeksikorotukset, valtion palkkatarkaisu sekä jo aiemmin päätetyt lisäpanostukset, kuten HX-hävittäjähankinnan arvioidut menovaikutukset.</p>		
Kustantaja	Valtiovarainministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

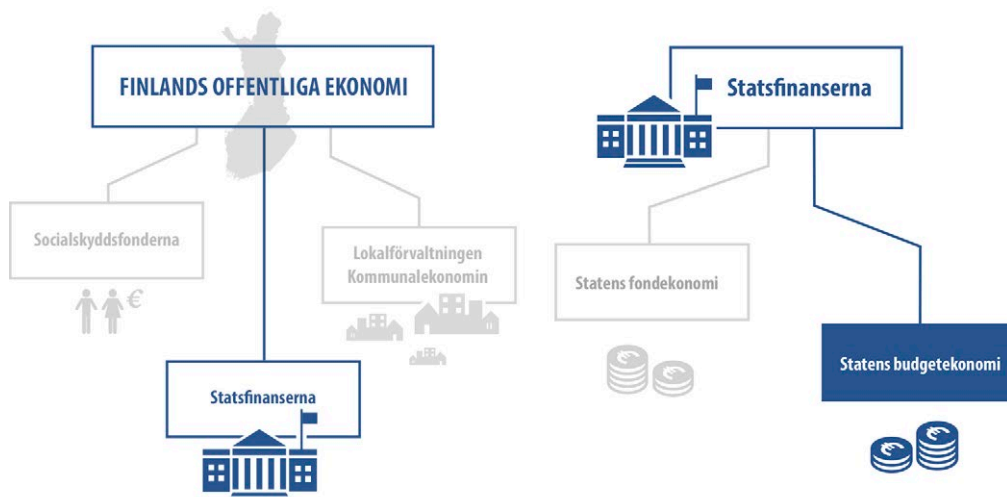
Published by	Ministry of Finance	5 October 2020	
Title of publication	Budget review 2021: Review on central government budget proposal, October 2020		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Finance 2020:68		
Register number		Subject	Economic Policy
ISBN PDF	978-952-367-335-9	ISSN (PDF)	1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-335-9		
Pages	42	Language	Swedish
Keywords	economic policy, central government budget proposal, budgeting, central government finances		
<p>Abstract</p> <p>The present publication examines the budget proposal for 2021, which will be submitted to Parliament in October. The aim is to provide a concise description of the central themes of the 2021 Budget. The budget proposal is based on an independent economic forecast of the Economics Department at the Ministry of Finance, which is presented in the Economic Survey.</p> <p>During the first half of 2020, the ongoing coronavirus pandemic reduced the Finnish economy less compared to most European economies. The economy will gradually recover from the sudden halt occurring in the first half of 2020. GDP is expected to grow by 2.6 % in 2021. In 2021, the number of employed people will continue to slightly decrease, resulting in the projected employment rate of 71.0%.</p> <p>The economic downturn triggered by the coronavirus outbreak and the measures to contain its impacts have substantially boosted Finland's general government deficit in 2020. General government finances will not return to the pre-pandemic levels when the downturn is over. The economic growth expected in the coming years will not be enough to balance the general government budgetary position and Finland's general government finances will remain substantially in deficit.</p> <p>The appropriations in the budget proposal for 2021 amount to EUR 64.2 billion. The central government on-budget deficit is expected to be around EUR 10.8 billion, and central government debt is expected to rise to around EUR 135 billion. Temporary increases in expenditure related to the coronavirus situation will lead to higher expenditure. The expenditure will also be higher due to issues such as the increase in unemployment expenditure, statutory and contractual index increases, the central government wage agreement, and additional, previously decided investments, such as the estimated expenditure impacts of the purchase of HX fighter aircraft.</p>			
Publisher	Ministry of Finance		
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Innehåll

1	Inledning	9
2	De ekonomiska utsikterna	11
2.1	Realekonomin	11
2.2	Den offentliga ekonomin.....	12
3	Regeringens finanspolitiska linje	16
4	Budgetpropositionen 2021	22
4.1	Inkomster, utgifter, underskott och skuld.....	22
4.2	Plock ur skatte- och anslagsbesluten i budgetpropositionen för 2021.....	27
4.3	Den kommunala ekonomin	37
5	Sammandrag	40

1 Inledning

Finlands offentliga ekonomi består av staten, lokalförvaltningen och socialskyddsfonderna. Statsfinanserna omfattar statens budgetekonomi och statens fondeekonomi. Hur statens budgetekonomi placeras sig i statsfinanserna och Finlands offentliga ekonomi åskådliggörs i figur 1. Denna publikation koncentrerar sig främst på statens budgetekonomi. Föremål för granskningen är regeringens proposition om statsbudgeten för 2021, som lämnas till riksdagen i oktober. Syftet är att med hjälp av figurer och tabeller ge en kort beskrivning av centrala teman i statsbudgeten samt att leda läsaren att närmare granska dessa teman under länkarna till respektive webbsidor. Budgetpropositionen baserar sig på oberoende ekonomiska prognoser från finansministeriets ekonomiska avdelning, och de presenteras i den ekonomiska översikten.

Figur 1. Statsfinansierna som en del av den offentliga ekonomin och statsbudgeten som en del av statsekonomin

Källa: tutkibudjettia.fi (översättning)

Högsta beslutanderätt om användningen av de statliga medlen utövas i Finland av riksdagen, som i regel utövar makt på två sätt: genom att stifta lagar och genom att godkänna

statsbudgeten. Merparten av innehållet i budgeten är reglerat enligt lag och beslutet om budgeten föregås ofta av lagändringar. Riksdagen godkänner budgeten för följande budgetår före utgången av det föregående budgetåret.

Statsbudgeten är en plan för statsfinanserna och statens finansförvaltning, och denna plan baserar sig på den plan för de offentliga finanserna som utarbetats under våren samt i regeringsprogrammet. I praktiken omfattar statsbudgeten en bedömning av beloppet av statens inkomster och utgifter under det kommande året och av hur de ska fördelas. I budgetmanglingen förhandlar regeringen om budgetpropositionen.

I regeringsprogrammet fastställs regeringens finanspolitiska riktlinjer, enligt vilka budgeten upprättas. I början av valperioden beslutar regeringen dessutom om valperiodens ram, dvs. statens utgiftstak, samt om reglerna för ramförfarandet. Ramen fastställer samtidigt linjen för utgifterna under hela den fyraåriga valperioden. I planen för de offentliga finanserna justerar regeringen årligen i april anslagen för de olika förvaltningsområdena i ramen samt uppdaterar ramen så att den motsvarar de strukturella ändringarna i kostnadsnivån, priserna och strukturella ändringarna i ramutgifterna. Mer information finns på <http://vm.fi/sv/ramarna-for-statsfinanserna>.

Slutsumman för budgetpropositionen för 2021 är 64,2 miljarder euro. Huvuddelen av anslagen används till den sociala tryggheten. Inkomsterna samlas in främst i form av skatter som baserar sig på omsättning, såsom mervärdesskatt, och inkomstskatter, såsom skatt på förvärvs- och kapitalinkomster. Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på 10,8 miljarder euro och statsskulden beräknas stiga till cirka 135 miljarder euro.

Följande avsnitt innehåller en översikt över de ekonomiska utsikterna med fokus på real ekonomin och den offentliga ekonomin. I avsnitt 3 behandlas regeringens finanspolitiska mål och hur de uppnåtts. I avsnitt 4 behandlas statsbudgeten, underskottet och skulden. Även den kommunala ekonomin behandlas med utgångspunkt i statens budgetekonomi. Avsnitt 5 innehåller ett sammandrag.

2 De ekonomiska utsikterna

I finansministeriets ekonomiska översikt behandlas utsikterna i den nationella och internationella ekonomin samt den ekonomiska politiken och den offentliga ekonomin.

2.1 Realekonomin

Under början av 2020 har coronaviruspandemin hämmat Finlands ekonomi mindre än merparten av ekonomierna i Europa. Den ekonomiska återhämtningen är från och med den senare delen av 2020 långsam på grund av de ekonomiska aktörernas minskade förtroende och den ökande osäkerheten.

Enligt prognoserna minskar bruttonationalprodukten med 4,5 procent 2020. Utöver exporten minskar även den privata konsumtionen och de privata investeringarna. Ökningen av de offentliga utgifterna stöder den ekonomiska tillväxten det här året. Sysselsättningen minskar med 2 procent och sysselsättningsgraden sjunker till 71,2 procent. Minskningen av sysselsättningen och det stora antalet permitterade höjer arbetslöshetsgraden till 8 procent.

Ekonomin återhämtar sig gradvis efter avstanningen i början av 2020. Enligt prognosen ökar BNP med 2,6 procent år 2021. Konsumtionen av varor beräknas återgå till en normal nivå 2021, men konsumenternas försiktighet förväntas ännu påverka konsumtionen av tjänster. Minskningen i bostadsbyggandet hämmar också återhämtningen inom investeringar. Exporten och industriproduktionen lider av en fortsatt global pandemi, men börjar öka 2021. Antalet sysselsatta minskar ännu i någon mån 2021, då sysselsättningsgraden är 71,0 procent.

Den ökade ekonomiska aktiviteten och förbättrade sysselsättningen torde öka löneglidningarna 2021 och de nominella inkomsterna stiger med 2,5 procent. Osäkerheten i fråga om ekonomins framtida utveckling återspeglas dock i inflationen under de kommande åren.

Tabell 1. Samhällsekonomin utveckling 2018–2021

Prognos, oktober 2020	2018*	2019*	2020**	2021**
BNP:s värde, md euro	233,7	240,6	232,6	242,2
BNP, volymförändring, %	1,5	1,1	-4,5	2,6
Arbetslöshetsgrad, %	7,4	6,7	8,0	8,2
Sysselsättningsgrad, %	71,7	72,5	71,2	71,0
Konsumentprisindex, förändrings-%	1,1	1,0	0,4	1,2
Lång ränta, 10 år, %	0,7	0,1	-0,2	-0,1

* Preliminär uppgift

** Prognos

2.2 Den offentliga ekonomin

Den ekonomiska recessionen efter coronavirusituationen och de åtgärder som vidtagits för att minska olägenheterna till följd av epidemin ökar underskottet märkbart i den offentliga ekonomin 2020. Efter recessionen är tillståndet för den offentliga ekonomin betydligt svagare än innan epidemin började. Under de närmaste åren räcker inte den synliga ekonomiska tillväxten till för att återställa saldoto i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett klart underskott.

De strukturella faktorer som försvagar den offentliga ekonomins hållbarhet har inte försvunnit utan har en kontinuerlig inverkan oberoende av konjunkturerna. Den åldrande befolkningen har redan ökat pensionsutgifterna samt utgifterna för vård- och omsorg, och en liknande utveckling fortsätter under innevarande decennium och ännu efter det. Inom den offentliga ekonomin finns det ett hållbarhetsgap som man ännu inte funnit någon lösning på.

Statsfinanserna bär också den största delen av kostnaderna för stödåtgärderna till följd av coronaviruset. Finanspolitiken innehåller kraftiga stimulansåtgärder 2020. Från 2021 börjar underskottet i statsfinanserna minska när ekonomin växer och en stor del av stödåtgärderna upphör.

Situationen för lokalförvaltningen förblir besvärlig. Den finansiella ställningen för lokalförvaltningen belastas dessutom av behovet av social- och hälsovårdstjänster och ökade utgifter till följd av den åldrande befolkningen. Den rådande recessionen minskar skatteinkomsterna, men samtidigt stöder staten den kommunala ekonomin kraftigt på grund av coronavirusituationen i synnerhet under 2020.

Arbetspensionsanstaltens överskott smälter tillfälligt nästan helt 2020, då arbetspensionsavgiften sänks tillfälligt och det försämrade sysselsättningsläget minskar avgiftsinkomsterna. Arbetspensionsanstaltens överskott förblir även under de kommande åren på

nära en halv procent, när pensionsutgifterna fortsätter öka och den låga räntenivån bromsar en ökning av arbetspensionsanstalternas kapitalinkomster.

Det stora antalet permitteringar, den ökade arbetslösheten och de tillfälliga utökningarna av utkomstskyddet försvagar den finansiella ställningen för de övriga socialskyddsfonderna. Situationen för de övriga socialskyddsfonderna underlättas 2021 av ett minskat antal permitterade och en höjning av arbetslöshetsförsäkringspremien.

Den offentliga skulden växer kraftigt i förhållande till bruttonationalprodukten och ökar 2020 med över 10 procentenheter till cirka 70 procent. Den plötsliga ökningen av skuldkvoten beror på att bruttonationalprodukten minskar och i synnerhet på att statsförvaltningens underskott ökar avsevärt. Före 2024 ökar skuldkvoten till över 75 procent.

De offentliga finansernas största risker är nära förbundna med den allmänna ekonomiska utvecklingen. En eventuell ny epidemivåg, den ökade allmänna osäkerheten och nedstängningsåtgärder som eventuellt kommer att skärpas igen kan bromsa ekonomins återhämtning och försämra den offentliga ekonomin. Dessutom utgör de åtaganden som är förbundna med villkor i de offentliga finanserna, särskilt den betydande ökningen av garantierna, en risk för den offentliga ekonomin.

Tabell 2. Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, % av BNP

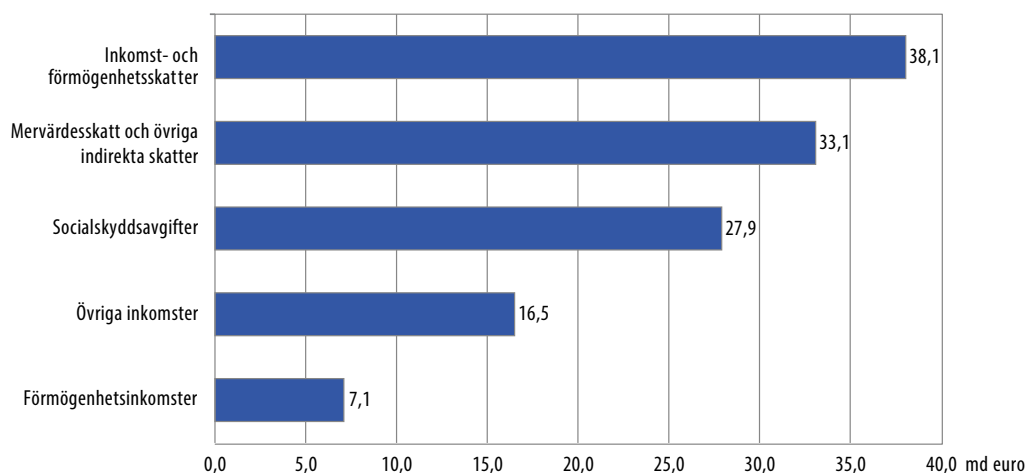
Prognos oktober 2020, % av BNP	2018	2019*	2020**	2021**
Skatter och socialskyddsavgifter	42,4	42,2	41,9	42,7
Offentliga samfunds utgifter	53,4	53,3	59,8	57,6
Offentliga samfunds nettokreditgivning	-0,9	-1,0	-7,7	-5,0
- Statsförvaltningen	-1,2	-1,2	-7,2	-4,4
- Lokalförvaltningen	-0,9	-1,1	-0,4	-1,0
- Arbetspensionsanstalterna	1,0	1,1	0,1	0,4
- Övriga socialskyddsfonder	0,2	0,3	-0,2	-0,1
Offentliga samfunds bruttoskuld	59,6	59,2	70,2	72,8
Statsskulden ¹⁾	44,9	44,2	53,3	55,6

* Preliminär uppgift

** Prognos

1) FM:s ekonomiska avdelnings prognos om statsskulden avviker från det budgeterade bl.a. på grund av att inkomstprognoserna uppdaterats

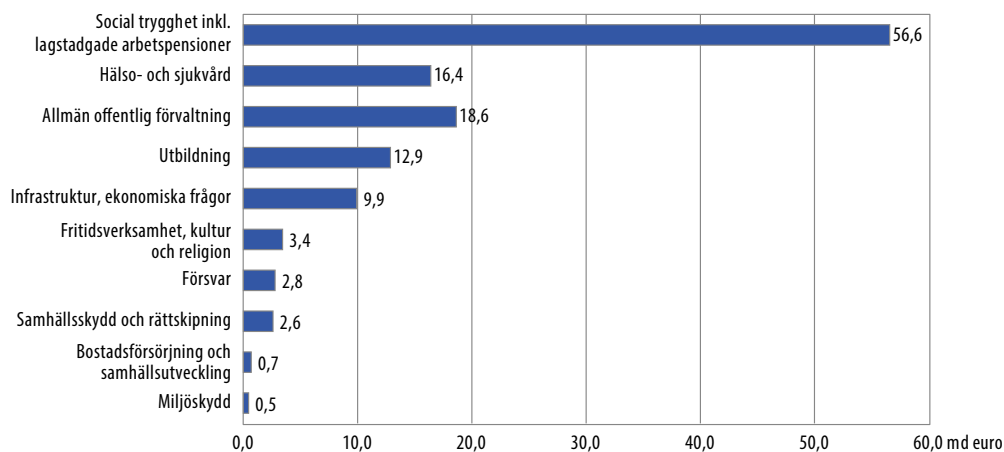
Utöver i de ekonomiska konjunkturerna återspeglas den offentliga ekonomins strukturer i de belopp som flutit in hos de offentliga samfundet och i fördelningen av utgifterna. Av figur 2 framgår det att merparten av de offentliga samfundens inkomster 2018 togs ut som inkomst- och förmögenhetsskatt samt indirekta skatter.

Figur 2. De offentliga samfundens inkomster år 2018, md euro

Källa: Statistikcentralen

Merparten av de offentliga samfundens utgifter utgörs av utgifterna för förmåner som hör till den sociala tryggheten, vilket framgår av figur 3. Sådana utgifter är bland annat pensioner, arbetslöshetsförmåner och familjeförmåner samt stöden för sjukdomstid, stöden för boende och stöd som förebygger social utslagning.

Figur 3. De offentliga samfundens utgifter enligt användningsändamål (COFOG) år 2018, md euro

Källa: Statistikcentralen, nationalräkenskaperna

I tabell 3 åskådliggörs den genomsnittliga storleksklassen av kostnaderna för undervisnings- och bildningsväsendet samt social- och hälsovårdstjänsterna. Av tabellen framgår till exempel att de kostnader för grundläggande yrkesutbildning per elev som orsakas den offentliga ekonomin var högst 2018 jämfört med de övriga utbildningsformerna.

Tabell 3. Genomsnittliga kostnaderna för vissa offentliga tjänster år 2018

	euro	
UNDERVISNINGS- OCH BILDNINGSVÄSENDET		
Grundläggande utbildning	9 218	/elev/år
Gymnasieutbildning	7 734	/studerande/år
Grundläggande yrkesutbildning	10 513	/studerande/år
Yrkehögskoleutbildning	8 163	/studerande/år
Budgetfinansiering av universitetsutbildning	7 980	/studerande/år
Allmänna bibliotek	3,8	/lån
SOCIALTJÄNSTERNA		
Barnens dagvård ¹⁾	89,4	/vård dag
Vård vid äldreboende ²⁾	163,9	/vård dag
HÄLSOVÅRDSTJÄNSTERNA		
Primärvård		
- Hälsocentralbesök ³⁾	80,4	/besök
- Bästadsdelningsvård	317,0	/vård dag
- Tandvård	117,7	/besök
Specialiserad sjukvård		
- Specialiserad somatisk sjukvård ⁴⁾	1 097,0	/vård dag

1) Inkluderar dagvård på del- eller heltid som kommunen betalar. Antalet vård dagar har viktats för deltids- och heldagsvården så att för vård dagar inom deltidsvård användes vikt koefficienten 0.6 och för vård dagar inom heldagsvård koefficienten 1.

2) Baserar sig på kostnaderna i de sex största kommunerna.

3) Omfattar alla besök, inkl. rådgivning, fysioterapi osv. Kostnaden för ett läkarbesök inom primärvården är i genomsnitt 90 euro/besök.

4) Omfattar vård på bäddavdelning och dagkirurgi

Källor: Utbildningsstyrelsen, Institutet för hälsa och välfärd och Statistiken för Finlands allmänna bibliotek.

3 Regeringens finanspolitiska linje

Statsminister Sanna Marins regering driver en aktiv och ansvarsfull finanspolitik som dimensioneras enligt konjunkturläget. Under 2020 har det fattats beslut om ett flertal åtgärder för att hantera coronavirussituationen, både för att dämpa spridningen av viruset och för att stöda medborgarna och företagen. Även budgetens automatiska stabilisatorer stödjer efterfrågan i en recession.

En del av besluten som fattats i tilläggsbudgeten för 2020 återspeglas även 2021, till exempel i form av fleråriga trafikledsprojekt och utbetalningar av företagsstöd. Dessa ökar utgifterna i statsbudgeten med cirka 1 miljard euro 2021. Stödet till den kommunala ekonomin fortsätter ännu 2021 och utöver det föreslår regeringen anslagsreserveringar för coronavirussituationens direkta kostnader, som för testning och vård.

Dimensioneringen av finanspolitiken för 2021 kommer också att påverkas av EU:s återhämtningsinstrument och genomförandet av Finlands nationella återhämtnings- och resiliensplan i anslutning till det. Regeringen har dragit upp riktlinjer för Finlands program för hållbar tillväxt, där återhämtningsinstrumentets finansiering preliminärt inriktas på följande fokusområden:

- utbildnings-, forsknings- och innovationsverksamhet för att åstadkomma en trend med hållbar tillväxt i Finland
- den gröna omställningen stöder ekonomins strukturomvandling
- tryggande av Finlands internationella konkurrenskraft
- stärkning av hållbar infrastruktur och digitaliseringen
- arbetsmarknadens funktion, tjänster som riktar sig till arbetslösa och utveckling av arbetslivet
- stärka tillgången på tjänster inom social- och hälsovård och öka kostnadseffektiviteten.

Återhämtningsinstrumentet är inte ännu inkluderat i budgetpropositionen för 2021. Det är meningen att statsrådet under höstsessionsperioden ska lämna en redogörelse till riksdagen om hur den finansiering som kanaliseras via EU:s återhämtningsinstrument ska

utnyttjas nationellt. Inkomstbudgeten i anslutning till återhämtningsinstrumentet och de anslag som motsvarar den beaktas i tilläggsbudgeten för 2021.

Mål och regler för finanspolitiken

Regeringen har som mål att stabilisera skuldsättningen i den offentliga sektorn i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet.

Det primära syftet är att stärka den offentliga ekonomins kristålighet och hållbarhet. För att trygga hållbarheten för den offentliga ekonomin på lång sikt krävs fortsatta åtgärder även efter den pågående valperioden.

Den 20 mars 2020 gav Europeiska kommissionen ett meddelande där en allmän undantagsklausul i stabilitets- och tillväxtpakten aktiverades baserat på den allvarliga konjunkturnedgången inom hela EU-området på grund av coronaviruset och på behovet att åtgärda läget med en tillräckligt stor offentlig insats. Medlemsstaterna har i sitt gemensamma yttrande den 23 mars 2020 understött att klausulen tas i bruk. På grundval av den generella undantagsbestämmelsen kan medlemsstaterna tillfälligt avvika från anpassningsbanan mot det medelfristiga målet för den offentliga ekonomin förutsatt att det inte äventyrar hållbarheten hos den offentliga ekonomin på medelfristig sikt.

Införandet av en undantagsklausul som gäller hela EU innebär att det också i Finland råder undantagsförhållanden i enlighet med stabilitets- och tillväxtpakten. På grund av de rådande exceptionella förhållandena har regeringen inte ställt upp fleråriga mål för den offentliga ekonomin i planen för de offentliga finanserna från den 16 april 2020. Det är ändamålsenligt att ställa de fleråriga målen för de offentliga samfunden först när man har en klarare uppfattning om utgångspunkterna.

Utgiftsram för statsfinanserna

Ramförandet för statsfinanserna är det viktigaste ankaret för regeringens finanspolitik på medelfristig sikt efter att de finanspolitiska bestämmelserna hamnat i bakgrunden i och med coronavirussituationen.

I mars 2020 konstaterade regeringen i samverkan med republikens president att undantagsförhållanden råder i Finland på grund av coronavirussituationen. Även beredskapslagen togs i bruk. I den här situationen har utgiftsramen för statsfinanserna inte begränsat 2020. Under året har det kanaliserats tidsbestämda och inriktade åtgärder bland annat för att förebygga hälsomässiga och ekonomiska konsekvenser av coronaviruset.

Regeringen har förbundit sig till ramförfarandet inom statsfinanserna och till ramen för valperioden, som ställdes i planen för de offentliga finanserna den 7 oktober 2019. Ramen följs igen från och med 2021, men vissa avvikelser som hänför sig till coronavirussituationen förekommer. Åtgärder enligt regeringsprogrammet samt övriga åtgärder genomförs i den utsträckning det är möjligt inom ramen.

Även efter undantagsförhållandena och det att beredskapslagen slutade gälla har coronavirussituationen fortsatt att vara svår, vilket gör att alla direkta kostnader som hänför sig till coronan, som testning och höjning av testkapaciteten, spårning, karantäner, vård av patienter, hälsosäkerhet vid resande och utgifter som hänför sig till ett vaccin täcks till fullt belopp som utgifter utanför ramen i budgeten för 2021 och vid behov i tilläggsbudgeterna. Till följd av coronavirussituationen klassificerades dessutom utgifter i anslutning till höjningen av fullmakterna för företagsfinansiering undantagsvis utanför budgetramen redan i samband med planen för de offentliga finanserna våren 2020. För 2021 görs också en extra ramreservering på 500 miljoner euro som ska användas till finanspolitiskt ofrånkomliga utgiftsbehov av engångsnatur till följd av coronavirussituationen. Om de ovan nämnda utgifterna är mindre än de reserveringar som gjorts i ramen, används skillnaden inte till att öka andra utgifter.

I april 2020 beslöt regeringen att börja bereda ibruktagandet av den mekanism för exceptionella konjunkturförhållanden som ingår i regeln för utgiftsramen. I maj förordade finanspolitiska ministerutskottet för statsrådet ett ibruktagande av mekanismen för exceptionella konjunkturförhållanden och till följd av det är nivån för utgiftsramen 2021 för viss tid 500 miljoner euro högre än den ursprungliga. I regeln för utgiftsramen är mekanismen för exceptionella konjunkturförhållanden avsedd att användas till utgifter av engångsnatur.

Finanspolitiska åtgärder och färdplanen för hållbarhet i de offentliga finanserna

Vid sidan av återhämtning och återuppbyggnad efter krisen måste man ta fram åtgärder för att den offentliga ekonomin ska stå på en stabil och balanserad grund. Detta är nödvändigt med tanke på regeringens löfte om rättvisa mellan generationerna.

Den kris som orsakades av coronavirusutbrottet skapade ett behov av att precisera regeringsprogrammets mål att stabilisera den offentliga ekonomin på lång sikt. Under den första fasen i färdplanen för hållbarhet fastställde regeringen i juni 2020 målet att stabilisera skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet.

Enligt färdplanen för hållbarhet är de viktiga metoderna för att stärka den offentliga ekonomin:

- att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten

- att stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt
- att stärka den offentliga förvaltningens produktivitet och åtgärder som ökar kostnadseffektiviteten samt
- social- och hälsovårdsreformen.

Regeringen vidtar under regeringsperioden sysselsättningsåtgärder som stärker ekonomin och som syftar till sysselsättningseffekter som motsvarar 80 000 nya sysselsatta. Med de åtgärder som regeringen beslutade om vid budgetförhandlingarna 2020 eftersträvas, i kombination med de sysselsättningsfrämjande åtgärder som regeringen redan tidigare vidtagit och det förhandlingsuppdrag som getts till arbetsmarknadsorganisationerna, sammanlagt 31 000–36 000 nya sysselsatta.

Sysselsättningen ökas och arbetslösheten minskas bland annat genom att höja den nedre åldersgränsen för rätten till tilläggsdagar inom utkomstskyddet för arbetslösa, förnya bestämmelserna om lönesubvention, utvidga läroplikten, sänka avgifterna för småbarnspedagogik och övergå mot en nordisk modell för arbetskraftsservice. Dessutom ger regeringen arbetsmarknadsorganisationerna i uppdrag att lägga fram ett gemensamt balanserat förslag till åtgärder som kan höja sysselsättningsgraden i fråga om personer över 55 år och förbättra deras ställning på arbetsmarknaden och deras arbetsmotivation. Arbetsmarknadsparterna förutsätts lägga fram sitt förslag före utgången av november 2020. Om uppdraget inte når upp till de uppställda målen, fastställer regeringen i december 2020 de behövliga åtgärderna och detaljerna i dem. Regeringen fortsätter beredningen av sysselsättningsåtgärder så att beslut om övriga sysselsättningsåtgärder kan fattas vid regeringens halvtidsöverläggning våren 2021.

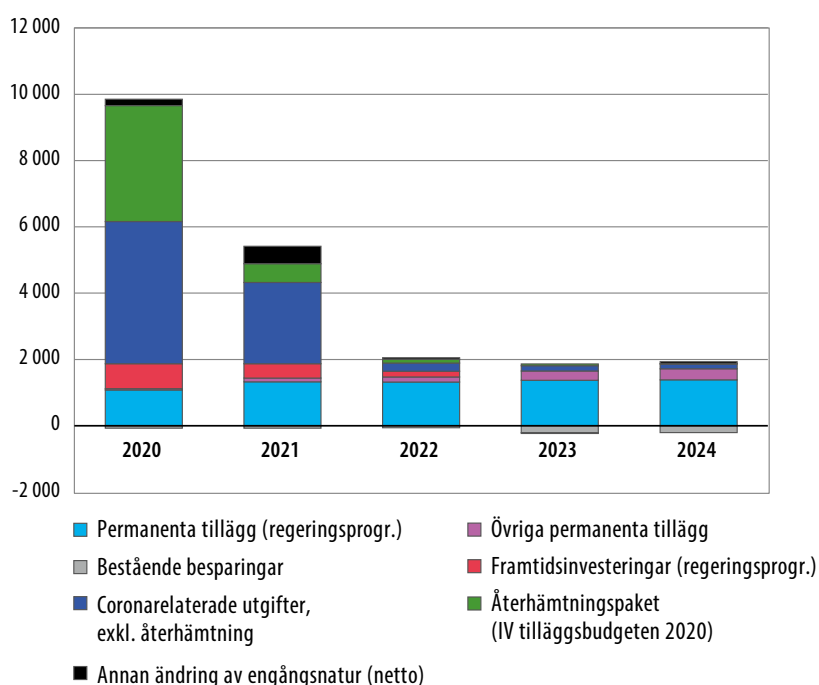
Förutsättningarna för den ekonomiska tillväxten stöds bland annat genom att stärka förutsättningarna för forsknings- och utvecklingsverksamhet som en del av Finlands program för hållbar tillväxt. Beslut om riktlinjerna fattas i den redogörelse som under hösten ska ges till riksdagen.

Den offentliga ekonomins produktivitet och kostnadseffektivitet stärks med åtgärder som gäller offentlig upphandling, lokalhantering och digitalisering samt genom att öka social- och hälsovårdstjänsternas kostnadseffektivitet och effekt.

Regeringen överlämnar propositionerna om social- och hälsovårdsreformen till riksdagen i december 2020. Regeringen har som mål att genomföra reformen så att organiseringsansvaret övergår till vårdlandskapen den 1 januari 2023. Reformens inverkan på den offentliga ekonomins hållbarhet beror på i vilken utsträckning staten kan styra vårdlandskapen till en kostnadseffektiv verksamhet. Det är dock osäkert huruvida det kommer att uppstå inbesparingar under 2020-talet, eftersom reformen innefattar betydande förändringskostnader. En dämpning av de ökade kostnaderna blir sannolikt verklighet först från och med 2030-talet.

De riktlinjer som stakats ut vid budgetmanglingen hösten 2020 kompletteras vid ram-manglingen 2021 när färdplanen för hållbarheten färdigställs. Även den nationella inriktningen av finansieringen för EU:s stödinstrument för återhämtning och resiliens är kopp-lade till genomförandet av färdplanen för hållbarheten.

Om de strukturella reformerna som är under beredning och de reformer som påskyndar tillväxten inte räcker till för att stärka den offentliga ekonomin på det sätt som eftersträvas, har regeringen förbundit sig att vidta nya åtgärder eller ta till åtgärder som snabbt påverkar även de offentliga inkomsterna och utgifterna.

Figur 4. Regeringens beslutsbaserade anslagsökningar och anslagsminskningar efter den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019, mn euro

År 2021 uppgår regeringens diskretionära utgiftsökningar till sammanlagt cirka 5,3 miljarder euro jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna för våren 2019, vilket framgår av figur 4.

Genomförandet av regeringsprogrammet fortsätter. Enligt regeringsprogrammet är de bestående utgiftsökningarna cirka 1,3 miljarder euro på 2021 års nivå (1,1 miljarder euro 2020) jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2019. Satsningar riktas bl.a. till social trygghet och social- och hälsovårdstjänster, småbarnspedagogik, utbildning och forskning samt till miljöskydd och klimatpolitiska åtgärder.

De bestående utgiftsökningarna täcks i huvudsak med bestående diskretionära tilläggsinkomster och omfördelningar. Genom lösningar som gäller beskattningen strävar man efter att främja också klimatmålen. Regeringen stärker skattebasen och höjer de indirekta skatterna.

Under valperioden genomförs ett framtidsinvesteringsprogram av engångsnatur, som inte längre ökar de offentliga utgifterna 2023. Av denna helhet har cirka 440 miljoner euro reserverats för 2021. Dessutom riktas tilläggsansatser på närmare 80 miljoner euro från statens bostadsfond år 2021. I nästa skede av framtidsinvesteringsprogrammet förenas finansieringen inom EU:s stödinstrument för återhämtning och resiliens med finansiering för framtidsinvestering till en struktur- och konjunkturpolitiskt effektiv helhet. Till den del finansiering anvisas till regeringens ursprungliga framtidsinvesteringsobjekt är målet att inkludera propositionerna som gäller anslagen för 2021 i den kompletterande budgetproposition utifrån beredning av finanspolitiska ministerutskottet. I anslagen inkluderas till exempel propositioner om resurser för yrkesutbildning, småbarnspedagogik, kontinuerligt lärande, utveckling av arbetslivet och arbetshälsa, naturskydd och utveckling av glesbygden.

Det anses vara struktur- och konjunkturpolitiskt förnuftigt att rikta reserveringar som ursprungligen gjorts för framtidsinvesteringar även till andra objekt än de som är listade i regeringsprogrammet. I sådana fall, finansieras inte utgifterna med kapitalinkomster. På grund av marknadsläget har också aktieförsäljning som det redan tidigare har fattats beslut om och som hänför sig till finansiering av framtidsinvesteringar skjutits fram så att den förväntas infalla under 2021–2022.

4 Budgetpropositionen 2021

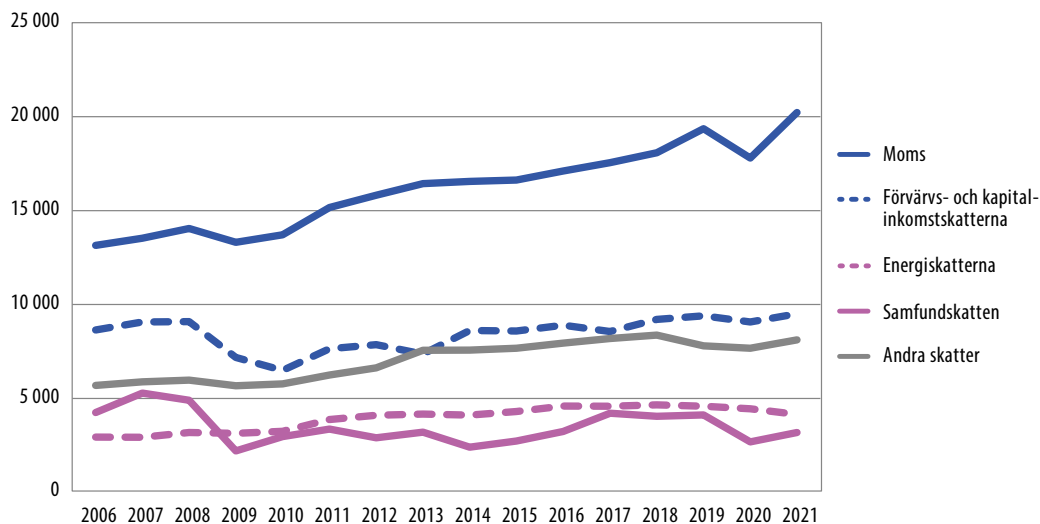
Statens inkomster och utgifter granskas i avsnitt 4 och 5 i allmänna motiveringen och i detaljmotiveringen till budgetpropositionen (budjetti.vm.fi). Inkomstposterna behandlas enligt avdelning och de uppskattade anslagen enligt förvaltningsområde.

4.1 Inkomster, utgifter, underskott och skuld

Inkomster

År 2021 uppskattas den statliga budgetekonomins inkomster utan nettouplåning till 53,4 miljarder euro. Andelen för skatterna och avgifterna av skattenatur är ca 45,2 miljarder euro (85 %). Statens skatteinkomster beräknas öka med cirka 8 procent 2021, dvs. med 3,2 miljarder euro jämfört med det som budgeterats för 2020 (inklusive tilläggsbudgeterna). Jämfört med den ordinarie budgeten för 2020 beräknas statens skatteinkomster minska med 4 procent (1,8 miljarder euro).

Av figur 5 framgår utvecklingen av statens skatteinkomster enligt de viktigaste skatteslagen åren 2006–2021. Skatteinkomsterna har under de senaste åren ökat måttligt och 2020 minskar de betydligt på grund av coronaepidemins ekonomiska konsekvenser. Skatteinkomsterna börjar öka när den ekonomiska aktiviteten återhämtar sig 2021. En del av skatteintäkterna för 2020 betalas först 2021, eftersom villkoren för betalningsarrangemanget för skatter tillfälligt lättades upp. Effekterna av betalningsarrangemangen beräknas öka statens skatteintäkter för 2021 med totalt 0,5 miljarder euro. Den klart största delen av effekten kommer från betalningsarrangemang i anslutning till mervärdesskatten. På grund av ändringen i beskattningsförfarandet för punktbeskattningen senareläggs betalningen av punktskatter till början av 2021, vilket i sin tur beräknas överföra cirka 0,6 miljarder euro i skatteintäkter till följande år.

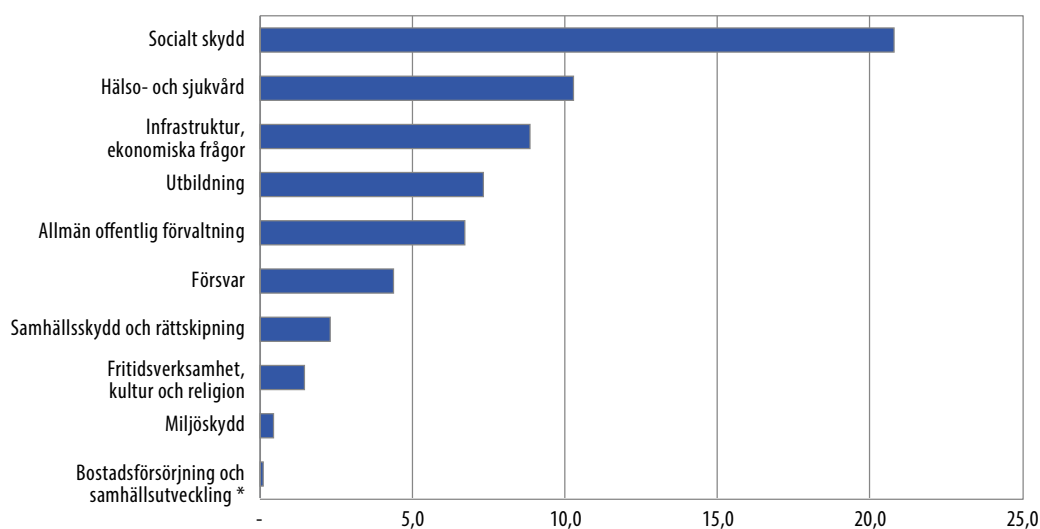
Figur 5. Statens skatteinkomstutveckling per skatteart 2006-2021, mn euro

Utgifter

Anslagen i budgetpropositionen uppgår enligt förslaget till 64,2 miljarder euro, vilket är cirka 6,5 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Anslagsnivån är 3,1 miljarder euro lägre än den som budgeterats för 2020 inklusive tilläggsbudgeterna. I tilläggsbudgeten för 2020 anvisas en betydande mängd tilläggsanslag för att hantera coronavirussituationen och stimulera ekonomin. Med beaktande av höjningen av prisnivån och de strukturella ändringarna i budgetpropositionen ökar anslagen för förvaltningsområdena med cirka 10 procent jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Vid sidan av de temporära utgiftsökningarna i anslutning till coronavirussituationen höjs utgiftsnivån bland annat av ökade utgifter för arbetslöshet, lagbaserade och avtalsbaserade indexhöjningar, statens löneuppgörelse samt av tidigare beslutna tilläggsanslag som de beräknade utgiftseffekterna för HX-jaktplansupphandlingen.

På vilket sätt anslagen, det vill säga de statliga utgifterna, anvisas till olika användningsändamål beror på politiska beslut, ekonomiska strukturer och konjunkturer. Jämfört med den ordinarie budgeten för 2020 ökar de totala utgifterna för statens budgetekonomi med 11,3 procent. När utgifterna granskas grupperade enligt den offentliga sektorns uppgift (COFOG) är den största enskilda faktorn som förklarar ökningen beredskap inför social- och hälsovårdens coronaviruskostnader. Utgifterna i anslutning till hälso- och sjukvård ökar med 29,5 procent, vilket förklarar nästan en tredjedel av ökningen i utgifterna. En annan betydande enskild faktor som ökar utgifterna är satsningen på det militära försvaret. De anslag som krävs för att förnya jaktplansmaterielet förklarar 2,6 procent av ökningen i utgifterna.

Till följd av coronaepidemin är den allmänna ekonomiska situationen betydligt sämre jämfört med prognosen i den ordinarie budgeten för 2020. Till följd av det ökar utgifterna förknippade med den sociala tryggheten och främjande av näringslivet snabbare än normalt. Anslagen som hänför sig till den sociala tryggheten ökar med 4,7 procent i och med de ökade utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa. Utgifter i anslutning till främjande av näringslivet ökar i sin tur med 10,2 procent, vilket ökar de totala utgifterna med 1,4 procent. Stöden till näringslivet utökas bland annat av satsningar på forskning, utveckling och innovationsverksamhet, kapitaliseringen av Finlands Malmförädling Ab och beredskap inför Finnvera Abp:s utgifter för förlustersättningar och räntestöd.

Figur 6. Anslagen i budgetpropositionen för 2021 enligt användningsändamål (COFOG), md euro

* Merparten av de utgifter som hänför sig till stödjande av bostadsproduktionen finansieras med medel ur bostadsfonden, som står utanför statsbudgeten. Dessutom ingår de direkta bostadsbidragen i utgifterna för socialt skydd.

En del av de inkomster som ingår i statsbudgeten kommer från Europeiska unionen, men samtidigt betalar finska staten också avgifter till EU. På statsfinansiell nivå uppskattas att Finland kommer att betala cirka 2,5 miljarder euro till EU:s budget och Europeiska utvecklingsfonden 2021. Finlands betalningar ökar med 338 miljoner euro jämfört med budgeten för 2020. Från EU:s budget beräknas inflyta inkomster på cirka 1,1 miljarder euro, vilket är 51 miljoner euro mindre än vad som beräknas inflyta 2020. Förhållandet mellan EU-inkomster och utgifter i statsfinanserna åskådliggörs i tabell 4.

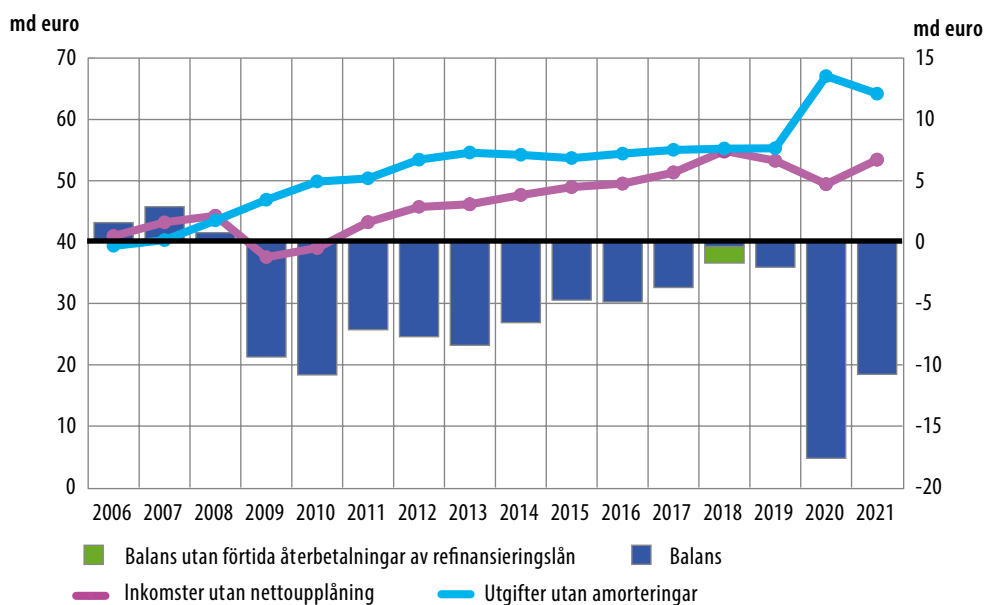
Tabell 4. Sammandrag av betalningarna mellan staten och EU 2019–2021, mn euro

UTGIFTERNA INOM STATSFINANSERNA	Bokslut 2019	Budgeten 2020	Budget förslag 2021
Budgetekonomin			
Momsavgiften	312	316	319
BNI-avgiften	1 666	1 624	2 098
Finansiering av rabatten till Förenade kungariket	130	147	
EU-AVGIFTER SAMMANLAGT	2 109	2 087	2 417
Europeiska utvecklingsfonden	71	68	76
Sammanlagt	2 180	2 155	2 493
INKOMSTER INOM STATSFINANSERNA	Bokslut 2019	Budgeten 2020	Budget förslag 2021
Budgetekonomin			
Jordbruksstöd	528	537	537
Landsbygdsutveckling	349	370	310
Strukturpolitiskt stöd	163	190	200
Uppbördsprovision för tullar m.m.	38	38	42
Övriga inkomster	37	43	37
Fondekonomin			
Interventionsfonden	0	0	0
Gårdsbrukets utvecklingsfond	0	0	0
Sammanlagt	1 115	1 177	1 126
Tullar samt jordbruks- och sockeravgifter som tagits ut för EU	188	189	210

År 2021 är det första året för EU:s nya fleråriga ramperiod. I juli 2020 kom Europeiska rådet överens om finansieringsramen för 2021–2027, ett nytt återhämtningsinstrument för att stimulera ekonomierna för unionens medlemsstater efter coronavirusepidemin samt om ett nytt finansieringssystem för unionen det vill säga ett system för dess egna medel. Förhandlingarna om den nya finansieringsramen kommer att fortsätta ännu med EU-parlamentet under på hösten 2020 och därför kommer siffrorna som presenteras i denna översikt och i tabell 4 och som gäller betalningsflöden mellan Finland och EU sannolikt ännu att preciseras.

Underskott

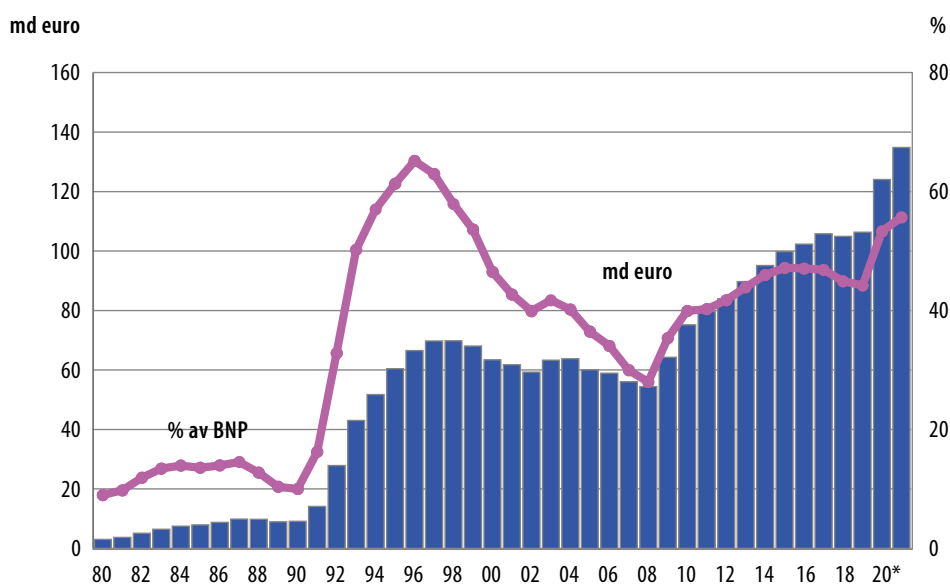
Budgetpropositionen för 2021 uppvisar ett underskott på cirka 10,8 miljarder euro, vilket kommer att finansieras genom ökad skuldsättning. Uttryckt i nationalräkenskapsbegrepp uppskattas underskottet i statsfinanserna 2021 vara cirka 4,4 procent i relation till bruttonationalprodukten. Statens budgetekonomi har uppvisat ett underskott sedan 2009. Under 2020 och 2021 utökas underskottet i budgetekonomin betydligt av ökade kostnader till följd av coronavirussituationen, försämrade skatteinkomster och åtgärder för att ekonomin ska återhämta sig. Situationen åskådliggörs i figur 7.

Figur 7. Budgetekonomins inkomster, utgifter och balans 2006–2021, md euro

Skuld

Statsskulden, inklusive skulden i fondekonomin, beräknas vara cirka 135 miljarder euro i slutet av 2021, vilket är cirka 56 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Figur 8 visar att statsskulden har börjat öka kraftigt i förhållande till bruttonationalprodukten från och med 2020.

Figur 8. Statsskulden 1980–2021

4.2 Plock ur skatte- och anslagsbesluten i budgetpropositionen för 2021

Ändringar i beskattningsgrunderna

I överensstämmelse med regeringsprogrammet görs en indexjustering i beskattningsgrunderna för skatten på förvärvsinkomster på samtliga inkomstnivåer. Skattebasen stärks år 2021 genom att man fortsätter det gradvisa slopandet av rätten till skatteavdrag för räntor på bostadslån. Verkningarna av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om beskattning av personalemissioner på onoterade aktiebolag beräknas minska intäkterna av förvärvs- och kapitalinkomstskatten från och med 2021. Den skattefria delen för personalbiljetter höjs och beskattningen förenklas. Beskattningsvärdet för den fria bilförmånen och driftsförmånen för renodlade elbilar sänks temporärt åren 2021–2023. Laddningsförmånen för elbilar befrias temporärt från skatt åren 2021–2023. Tjänstecykelförmånen blir skattefria. Kollektivtrafikens andel av det s.k. servicepaketet för mobilitet som erbjuds i form av anställningsförmån jämföras med skattefria personalbiljetter.

År 2021 skärps beskattningen av bränslen för arbetsmaskiner och uppvärmningsbränslen med ett nettobelopp på 105 miljoner euro och sänks punktskatten på elström i skatteklass II till den miniminivå som EU tillåter. År 2021 höjs såväl tobaks- som alkoholskatten med 50 miljoner euro. För att stödja exportindustrin förlängs halveringen av farledsavgiften. Sänkningen av lotteriskatten för att förbättra Veikkaus intäktsföringsmöjligheter minskar skatteutfallet med 87 miljoner euro på årsnivå.

Den nedre gränsen för mervärdesskatteskyldigheten höjs till 15 000 euro från början av 2021, vilket beräknas minska skatteintäkten med ca 20 miljoner euro på årsnivå. På grund av skattebetalningstidtabellerna beräknas effekterna dock huvudsakligen synas först i skatteintäkterna för 2022. Dessutom slopas skattefriheten för varor av mindre värde som förs in från länder utanför EU under 2021.

Som en del av helheten att stödja den kommunala ekonomin och för att kompensera de sänkta avgifterna för småbarnspedagogik höjs kommunernas andel av intäkterna från samfundsskatten till 12 procentenheter för skatteåret 2021 och med 2 procentenheter från skatteåret 2022. Ändringen minskar det samfundsskatteutfall som staten får med 612 miljoner euro 2021. Ändrade beskattningsgrunder minskar statens skatteinkomster i nettobelopp med cirka 1 miljard euro på årsnivå. Den viktigaste enskilda faktorn är ändringen av samfundsskattens fördelningsandel.

I enlighet med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras enligt nettobelopp för de konsekvenser regeringens ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

Den allmänna offentliga förvaltningen (inklusive utrikesförvaltningen)

Jämfört med den ordinarie budgeten för 2020 föreslås ett tilläggsanslag på 5,1 miljoner euro för omkostnaderna för statsrådets kansli. Under momentet anvisas finansiering bland annat till projektet Finländare i Ryssland 1917–1953.

Ett anslag på 3,9 miljoner euro föreslås för Justitiekanslersämbetets omkostnader, vilket är 0,4 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

Sammanlagt 1,2 miljarder euro föreslås för det internationella utvecklingssamarbetet. Anslagen för utvecklingssamarbete uppskattas 2021 vara cirka 0,49 procent i förhållande till bruttonationalinkomsten. För en höjning av Finnfunds kapital föreslås 10 miljoner euro och för finansinvesteringar inom utvecklingssamarbetet cirka 130 miljoner euro.

För utgifter för kultur- och vetenskapsinstituts fastigheter utomlands föreslås 3,0 miljoner euro. Det viktigaste projektet är renoveringen av Villa Lante som ska genomföras 2020–2022.

För omkostnader för den tillståndsmyndighet som administrerar användningen av uppgifter inom social- och hälsovården föreslås ett anslag på 3,2 miljoner euro.

För förberedelser inför en ändring av momsdirektivet föreslås ett anslag på 6,5 miljoner euro till Tullen för att höja IKT-kapaciteten och personalresursen.

Försvaret

För försvarsministeriets förvaltningsområde föreslås anslag på 4,9 miljarder euro, vilket är ca 1,7 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Ökningen föranleds bl.a. av att finansieringen för upphandlingen av multirolljaktplan inleds.

För Försvarsmaktens omkostnader föreslås ett anslag på cirka 2 miljarder euro, vilket innebär en ökning med 23 miljoner euro jämfört med 2020 års budget. Ökningen föranleds bl.a. av ett ökat antal personer och uppgifter samt repetitionsövningar samt kostnader för verkställigheten av lagen om militär underrättelseverksamhet och av andra s.k. kostnadsjusteringar av teknisk natur.

Upphandlingen av multirolljaktplan som ersätter Hornet -jaktplansmaterielens kapacitet föreslås i sin helhet budgeteras för 2021 så att momentet innehåller en ny beställningsfullmakt på 9,4 miljarder euro och ett reservationsanslag på 579 miljoner euro. Utgifterna i fråga fördelas över åren 2021–2031.

Försvarsmaktens nya beställningsfullmakter enligt budgetpropositionen för 2021 och de tidigare beviljade beställningsfullmakterna föranleder utgifter till ett belopp av

sammanlagt 1,6 miljarder euro år 2021 och sammanlagt 10,3 miljarder euro åren efter budgetåret (inklusive HX och Flottilj 2020).

Den allmänna ordningen och säkerheten

För att trygga ett effektivt genomförande av regeringsprogrammet samt kvaliteten hos och kontinuiteten för statsrådets lagberedning föreslås ett tilläggsanslag till justitieministeriet på 1 miljoner euro.

För domstolarna föreslås ytterligare finansiering på 2,7 miljoner euro för 2021, som ska användas för att göra rättegångarna smidigare. För att minska anhopningen av vatten- och miljöärenden föreslås det 1,7 miljoner euro.

För Åklagarmyndigheten föreslås det en nivåförhöjning på 2,5 miljoner euro för att trygga realiserandet av straffansvaret. För att genomföra databasprojektet för åklagarväsendet och de allmänna domstolarna föreslås ett tillägg på 5 miljoner euro. Syftet är att göra rättegångarna smidigare och lätta upp rättsprocessen bland annat med hjälp av digitalisering.

För domstolarna, Åklagarmyndigheten och Brottspåföljdsmyndigheten föreslås ett tillägg på 8,8 miljoner euro för utgifter som föranleds av revideringen av förvandlingsstraffet för böter.

För asylsökandes rättsskydd föreslås det för förvaltningsdomstolarna och rättshjälpen ett tillägg på 5,9 miljoner euro jämfört med 2020 års nivå.

Med hänsyn till att befolkningen blir allt äldre ökar behovet av allmän intressebevakning. Med anledning av det ökade antalet huvudmän föreslås ett tillägg på 1,9 miljoner euro för intressebevakningsbyråerna.

Till omkostnadsanslaget för Brottspåföljdsmyndigheten föreslås ett tillägg på totalt 3,3 miljoner euro för utgifter som föranleds av lagstiftningsändringar. För kostnaderna för det nya kvinnofängelset i Tavastehus föreslås det ett tillägg på 1,85 miljoner euro, och för ny säkerhetsteknik i fängelser 3,2 miljoner euro.

För polisväsendet föreslås sammanlagt cirka 848 miljoner euro. Ökningar som föreslås är bl.a. 10 miljoner euro för att trygga polisens funktionsförmåga, 4,1 miljoner för att stärka brottsbekämpningen och cirka 0,5 miljoner euro för att stärka utredningen av grå ekonomi och ekonomiska brott.

För Gränsbevakningsväsendet föreslås sammanlagt 276,6 miljoner euro. I budgetpropositionen har det i regeringsprogrammet inskrivna målet om att trygga kapaciteten inom gränssäkerheten och antalet gränsbevakare beaktats så att Gränsbevakningsväsendets

omkostnadsanslag ökas med 1 miljon euro 2021. Dessutom föreslås ett tilläggsanslag på 10 miljoner euro till Gränsbevakningsväsendet för att trygga den operativa kapaciteten och 2,5 miljoner euro för att förbättra verksamhetslokalernas säkerhet.

Gränsbevakningsväsendet ställer personal och materiel till förfogande för europeisk gräns- och kustbevakning. På grund av EU-skyldigheter föreslås följande tilläggsfinansiering för Gränsbevakningsväsendet: cirka 2,5 miljoner euro bl.a. för EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd (ETIAS), 0,3 miljoner euro för författningsändringar i anslutning till Schengens informationssystem (SIS) och cirka 3,5 miljoner euro för utgifter i anslutning till europeiska gräns- och kustbevakningsstyrkor och annan verksamhet.

För Räddningsväsendets och Nödcentralverkets omkostnader föreslås anslag på sammanlagt 79 miljoner euro. I propositionen har regeringsprogrammets mål att säkra räddningsväsendets och nödcentralverksamhetens kapacitet och resurser beaktats.

Det föreslås att flyktinkvoten höjs med 200 personer till 1050 personer. För det föreslås tillägg på sammanlagt 2,1 miljoner euro för 2021 till inrikesministeriets och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden.

För Migrationsverket föreslås ett tillägg på 8 miljoner euro för att minska anhopningen av ansökningar om uppehållstillstånd på grund av arbete och studier samt 4 miljoner euro för att upprätthålla och utveckla det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden.

Frågor som gäller näringslivet

Det föreslås att anslagen för energipolitik ska uppgå till 599 miljoner euro, vilket innebär en ökning med 477 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Av ökningen föranleds 155 miljoner euro av det tilläggsanslag som föreslås för Finnvera Abp:s utgifter för förlustersättning och räntestöd. Med anledning av coronavirussituationen höjdes Finnveras inhemska finansieringsfullmakter och ersättningsprocenten för kredit- och borgensförluster från 50 till 80 procent, vilket ökar statens utgifter. För kapitalisering av Finlands Malmförädling Ab föreslås ett anslag på 300 miljoner euro som ska användas till utbetalning av fullmakten i den fjärde budgetpropositionen för 2020.

För Business Finland föreslås en fullmakt till ett belopp av 336 miljoner euro för stöd till forskning, utbildning och innovation. Av det riktas 8,35 miljoner euro till att förlänga produktionsincitamentet för den audiovisuella branschen.

Det föreslås en höjning av Teknologiska forskningscentralens statsunderstöd med 12 miljoner euro, varmed centralens medverkan stärks i EU:s nya ramprogram Horizon Europa.

För NTM-centralernas omkostnader föreslås ett tillägg på 3,4 miljoner euro för nya uppgifter. Ökningen beror främst på uppgifter i anslutning till integration av invandrare och främjande av arbetskraftsinvandring, helheten med att sysselsätta personer som har haft en lång familjeledighet, utbetalningar av rekryteringsstöd till små och medelstora företag, stärkning av resursfördelningen för ansvarsområdet trafik och infrastruktur och den nya rådgivningsuppgiften som kommer i och med genomförandet av det nya direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (REDII).

För offentlig arbetskrafts- och företagservice föreslås ett anslag på 297 miljoner euro, vilket är 24 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. För att påskynda sysselsättningen av personer som har lång familjeledighet föreslås 2 miljoner euro, där målgruppen utvidgas till invandrarföräldrar. De tjänster som erbjuds vid rådgivningarna och familjecentren ska bland annat innefatta karriärvägledning med språk- och tolktjänster samt tjänster för vård av barn. För ett försök med rekryteringsstöd till små och medelstora företag föreslås 7,65 miljoner euro och för ytterligare utökning av lönesubventionen 3 miljoner euro.

För TE-byråernas omkostnader föreslås ett tillägg på 1,1 miljoner euro för kommunförsök med sysselsättning, ett tillägg på 2,5 miljoner euro för att stärka Navigatorerna och ett tillägg på 0,2 miljoner euro för att genomföra modellen Mot ett läroavtal. Syftet är att starta sysselsättningsförsök i kommunerna den 1 januari 2021.

För energistödet föreslås en bevilningsfullmakt till ett belopp av 160 miljoner euro. En tidigareläggning av stöd till investeringar som ersätter stenkol föreslås från 2022 genom att höja beviljningsfullmakten för energistöd med 30 miljoner euro redan i budgeten för 2021. Genom att tidigarelägga stödbesluten med ett år kan energisektorns investeringar tidigareläggas och på så sätt kan den ekonomiska tillväxten stimuleras.

För utgifterna för kompensationsstödet för de indirekta kostnaderna för utsläppshandeln föreslås 121 miljoner euro, vilket innebär en ökning med 43 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020. Tillägget beror på prisändringar för utsläppsrätter. Utsläppshandelskompensationen i sin nuvarande form upphör enligt den gällande lagstiftningen och de sista utbetalningarna som föranleds av det infaller 2021. Regeringen har beslutat att det i stället skapas ett elektrifieringsstöd för energiintensiva företag, som allt effektivare sporrar till klimatneutral produktion, elektrifiering av energiintensiva företag och som beaktar den kostnadsrelaterade konkurrenskraften.

För Energimyndighetens omkostnader föreslås ett nytt tillägg på 0,5 miljoner euro bl.a. för de extra uppgifter som tillkommer med den nya lagstiftningen och för investeringar i datasystem.

För åtgärder som främjar integration och arbetskraftsinvandring föreslås 9 miljoner euro, vilket är 3,5 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2020. Det minskade

anslaget beror på en minskad finansiering som riktas till verksamheten vid kommunernas multiprofessionella integrations- och kompetenscenter och till väglednings- och rådgivningstjänster för invandrare samt på interna anslagsöverföringar.

Till statliga ersättningar för integration föreslås 171 miljoner euro, vilket är 14 miljoner euro mindre än 2020. Ersättningarna sjunker med 21 miljoner euro till följd av ett minskat antal asylsökande som fått uppehållstillstånd och minskade kostnader för omsorgen om minderåriga utan vårdnadshavare. Samtidigt föreslås för ersättningarna ett tillägg på sammanlagt 7 miljoner euro. Tillägget föranleds bl.a. av en höjning av åldersgränsen för eftervård av ensamkommande minderåriga från 21 till 25 år, av att ta in flyktingar i utsatt ställning till Finland och av en höjning av flyktingkvoten med 200 personer till 1050 personer.

Inom jord- och skogsbruket anvisas tilläggsansatningar till forsknings- och utvecklingsverksamhet samt för att stödja rådgivningstjänster för jordbruket. Dessutom föreslås 2 miljoner euro finansiering till försöksprojekten Bybutiker som mångservicecenter.

För transportnätet anvisas cirka 2 miljarder euro, inklusive 1,36 miljarder euro för bastrafikledshållningen. För utveckling av trafikledsnätet anvisas 654 miljoner euro, vilket utöver de egentliga utvecklingsprojekten omfattar livscykelprojekt, upphandling av mark- och vattenområden, infra-understöd för trafikleder och understöd för enskilda vägar samt understöd för att främja gång och cykling. Nya projekt som inleds är utvecklingen av riksväg 4 vägvägnittet Äänekoski–Viitasaari, fas 1 i förbättringen av banavsnittet Tammerfors–Jyväskylä, förbättringen av kapaciteten för banavsnittet Uleåborg–Kemi, fördjupningen av havsfarleden i Ajos i Kemi och förlängning av slussarna i Saima kanal. De fullmakter som beviljats för projekten uppgår till sammanlagt 205,5 miljoner euro och en anslagseffekt på 30 miljoner euro för 2021.

För tjänster inom trafik, transport och kommunikation föreslås sammanlagt 783 miljoner euro, varav 89 miljoner euro för förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport, 18,7 miljoner euro för understöd till tjänster inom trafik, transport och kommunikation samt 19,1 miljoner euro för köp och utvecklande av trafik- och förbindelsefartygstjänster i skärgården. Bredbandsprogrammet får en fortsättning med en tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro. För köp och utvecklande av tjänster inom den offentliga persontrafiken anvisas 108,2 miljoner euro, i vilket belopp det i överensstämmelse med regeringsprogrammet ingår en nivåförhöjning på 20 miljoner euro för klimatåtgärder.

Miljöskyddet

För effektiviserat vattenskydd föreslås ett anslag på sammanlagt 15 miljoner euro.

Som en del av tilläggen för finansieringen av naturvård fortsätter genomförandet av livsmiljöprogrammet Helmi och handlingsplanen för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (METSÖ). Inklusive skyddet av myrmark används 46 miljoner euro för Helmi-programmet. Ett handlingsprogram startas för att förbättra skyddet av den biologiska mångfalden. Som budget för Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter föreslås ett anslag på cirka 60 miljoner euro och finansieringen stärks framförallt när det gäller uppgifter inom naturvård.

För att påskynda klimatarbetet i kommunerna och regionerna föreslås ett anslag på 5 miljoner euro.

För undersökning och riskbedömning av gamla gruvområden föreslås ett tillägg på 1 miljon euro.

För den verksamhet som den nationella klimatpanelen utövar enligt klimatlagen reserveras 0,75 miljoner euro.

Till Oljeskyddsfonden som står utanför statsbudgeten föreslås överföring av ett anslag på 4 miljoner euro för att ersätta oljeskador och täcka kostnader som oljebekämpningsberedskap orsakar för räddningsväsendet.

Boende och samhällstjänst

Ett förhandlingsresultat om avtal om markanvändning, boende och trafik (MBT) uppnåddes mellan staten och de fyra regionerna (Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Uleåborg) 2020. MBT-avtalen främjas med understöd för kommunalteknik, för vilka det föreslås ett anslag på 25 miljoner euro och startbidrag avsedda för statsunderstödd bostadsproduktion, för vilka det föreslås ett anslag på totalt 40 miljoner euro. Enligt beräkningar anvisas 10 miljoner euro av det till stöd för ARA-flervåningshus i trä. Stöd för ARA-flervåningshus i trä ges också i områden som ligger utanför MBT-regionerna. Nivån på räntestödsfullmakterna avsedda för statsunderstödd bostadsproduktion föreslås uppgå till 1,8 miljarder euro.

Hushållen uppmuntras frångå oljeuppvärmning genom att föreslå ett understödsanslag på 10 miljoner euro. Dessutom stöds energieffektiva renoveringar med energiunderstöd, för vilka det föreslås 40 miljoner euro.

För att skapa ett digitalt register och en dataplattform för den byggda miljön föreslås ett anslag på 7,3 miljoner euro. Genom anslaget stöds utvecklingen av en digital byggd verksamhetsmiljö för kommunerna och kopplingar till riksomfattande strukturer

Hälso- och sjukvård

För hälso- och sjukvårdsutgifter som hänför sig till coronavirussituationen föreslås betydande anslagsreserveringar. För den testning och spårning som hybridstrategin kräver föreslås 1,4 miljarder euro och för testningsteknik 30 miljoner euro för 2021. För kostnader som hälsosäkerheten vid gränsövergångsställena förutsätter föreslås 30 miljoner euro för 2021. Dessutom föreslås det 200 miljoner euro för att ersätta andra direkta covid-19-kostnader för kommunerna, samkommunerna och landskapet Åland.

Studerandehälsovården som Studenternas hälsovårdsstiftelse tillhandahåller utvidgas så att den utöver högskolorna även omfattar yrkeshögskolorna. För verksamheten anvisar staten ett finansieringsanslag på 65,8 miljoner euro.

Den statliga finansieringen till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå är 25 miljoner euro. För den statliga ersättningen för kostnader för specialiseringsutbildning för personal vid enheter inom social- och hälsovården anvisas 96 miljoner euro.

För utveckling av social- och hälsovårdens servicestruktur har det reserverats 122,9 miljoner euro, vilket är 25 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

För att stöda tillväxtstrategin för hälsobranschen föreslås ett anslag på 5 miljoner euro.

För tillhandahålla läkar- och sjukvårdshelikopterverksamhet beviljas ett statsunderstöd på 27,8 miljoner euro till FinnHEMS Oy. En beredning av att tillhandahålla tjänsten i statens regi pågår.

För verkställigheten av färdplanen för läkemedelsärenden föreslås ett anslag på 5 miljoner euro.

Rekreations- och kulturverksamhet

För konst och kultur föreslås anslag på 576 miljoner euro, vilket är 91 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Det höjda anslaget beror bland annat på en ändring i budgeteringen för den grundläggande konstundervisningen. Minskade tipsmedel kompenseras med budgetmedel för konstfrämjande på sammanlagt 60,5 miljoner euro 2021.

För projektet Europas kulturhuvudstad 2026 föreslås ett tilläggsanslag.

För hyresavtalet för Nationalmuseets tillbyggnad föreslås en fullmakt på 122 miljoner euro, utgifterna för den infaller under åren 2025–2039.

Som anslag för idrottsväsendet föreslås 156 miljoner euro. Främjandet av idrott och elitidrott fortsätter utifrån regeringsprogrammet och den idrottspolitiska redogörelsen. Minskade tipsmedel kompenseras med budgetmedel för främjande av idrott och fysisk fostran på sammanlagt 39,3 miljoner euro år 2021.

Utbildning

Läropliktsåldern höjs till 18 år och samtidigt blir utbildningen på andra stadiet avgiftsfri. För detta ändamål avsätts 22 miljon euro 2021.

Elev- och studerandevårdstjänsterna inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet stärks med 10 miljoner euro.

Inför en ändring av vårdardimensioneringen görs förberedelser genom att öka antalet när-vårdarstuderande, för det föreslås 27 miljoner euro.

För högskoleundervisning och forskning föreslås ett anslag på 3,4 miljarder euro, vilket innebär en ökning med 78 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020.

För studiestöd föreslås anslag på 660 miljoner euro, vilket är 42 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Utvecklingen av studiestödssystemet fortsätter så att systemet främjar planmässiga studier på heltid och kortare studietider. Behovet av det anslag som reserverats för studielånkompensation och för statsborgen för studielån uppskattas öka med totalt 15 miljoner euro.

På grund av höjningen av det måltidsspecifika understödet som träder i kraft från början av 2021 föreslås ett tillägg på 4,2 miljoner euro för måltidsstöd för högskolestuderande för 2021.

Den sociala tryggheten (inklusive arbetspensionerna)

För utjämning av familje- och boendekostnader, grundläggande utkomststöd och vissa tjänster föreslås anslag till ett belopp av 4,5 miljarder euro, vilket är 270 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Ökningen föranleds i huvudsak av den ökade arbetslösheten till följd av coronavirussituationen, vilket ökar förmånskostnaderna för allmänt bostadsbidrag och Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

För Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader föreslås 468,5 miljoner euro, vilket innebär en ökning med 28,2 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2020.

För utkomstskyddet för arbetslösa föreslås anslag till ett belopp av 2,9 miljarder euro, vilket är 0,7 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Ökningen föranleds av det ökade antalet arbetslösa och permitterade till följd av coronavirussituationen.

För finansieringen av pensioner föreslås anslag på 5,0 miljarder euro, vilket är 43 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020.

Med anledning av coronavirusepidemin uppskattas företagarnas arbetsinkomster minska, vilket ökar statens andel av de pensioner som ska betalas till företagare.

För anslag som ska reserveras för dagpenning vid smittsam sjukdom föreslås ett tillägg på 5 miljoner euro för 2021.

För att utveckla och genomföra riksomfattande informationshanteringen inom hälso- och sjukvården föreslås 10,4 miljoner euro.

För det internationella jämställdhetspris som delas ut vartannat år föreslås ett anslag på 0,5 miljoner euro. Nästa gång delas priset ut 2021. Jämställdhets- och likalönsprogrammet får en fortsättning med ett anslag på 0,5 miljoner euro för samordning av åtgärder för att nå jämställdhet inom olika sektorer i samhället.

I det anslag som reserverats för skyddshemsverksamhet föreslås en nivåhöjning på 1 miljoner euro och därefter uppgår finansieringen till cirka 23,6 miljoner euro per år.

För understöd till sammanslutningar och stiftelser för främjande av hälsa och social välfärd föreslås ett anslag på 213,2 miljoner euro. Det minskade anslaget är förknippat med osäkerheten kring Veikkaus Ab:s intäktskalkyl, som till största delen beror på restriktionsåtgärderna föranledda av coronaepidemin.

Kompensation för minskade tipsmede

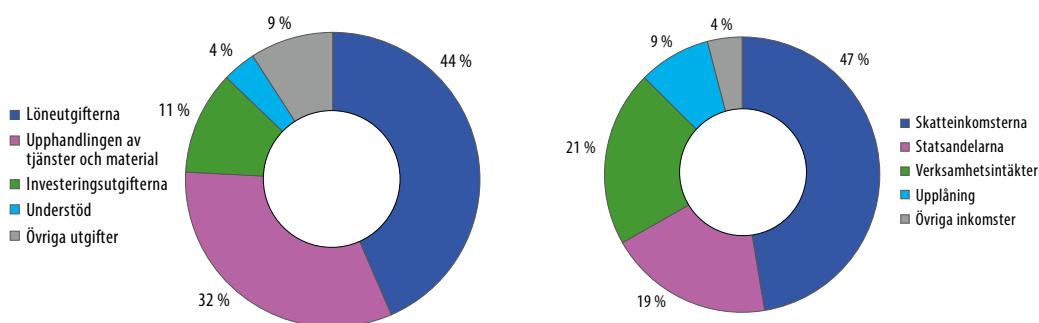
Till förmånstagare av tipsmedel anvisas 2021 en finansieringsnivå som motsvarar nivån på inkomstöverföringarna för 2019. Kompensationen som uppgår till sammanlagt 347 miljoner euro finansieras genom att sänka lotteriskatten (effekt på Veikkaus intäktsföring 80 miljoner euro), med budgetmedel (152,2 miljoner euro, varav 141,5 miljoner euro inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och 10,7 miljoner inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde) och genom att utnyttja helheten av outdelade vinster (114,8 miljoner euro inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde).

4.3 Den kommunala ekonomin

Staten finansierar kommunernas verksamhet genom statsbidragssystemet med statsandelar och statsunderstöd. Staten kan inte påverka kommunernas utgifter direkt, utan de orsakas av dels de lagar som riksdagen stiftar, dels kommunernas egna beslut. Läget inom den kommunala ekonomin och effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin beskrivs närmare i kommuneekonomiprogrammet och i avsnitt 8 i den allmänna motiveringen till budgetpropositionen.

År 2021 beräknas kommunerna få 47 procent av sina inkomster som skatteinkomster, 20 procent som verksamhetsintäkter, 19 procent som statsandelar och 13 procent som andra inkomster (inklusive upplåning). Av kommunernas utgifter beräknas 44 procent bestå av personaltjänster, 32 procent av köp av tjänster och material, 11 procent av investeringsutgifter och 13 procent av andra utgifter. Fördelningen av kommunernas inkomster och utgifter åskådliggörs i figur 9.

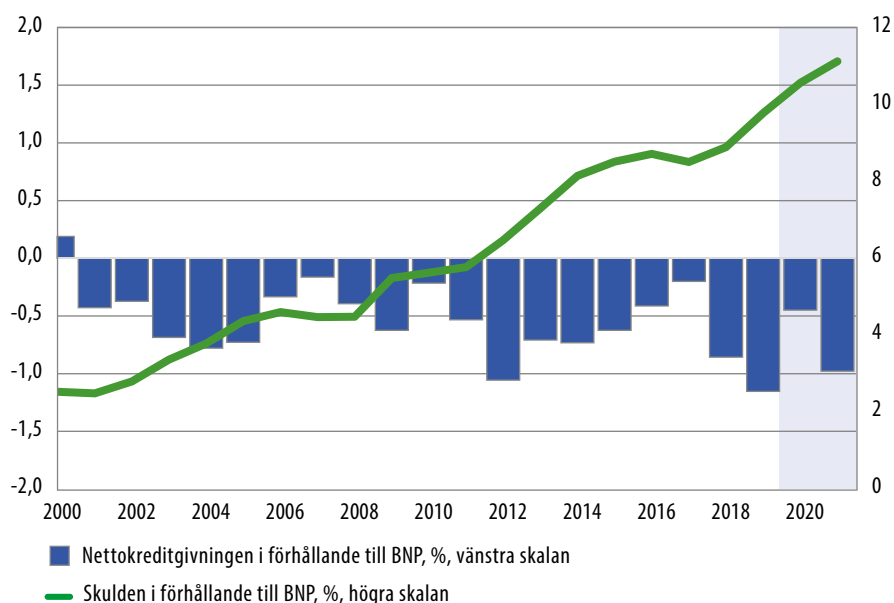
I finansministeriets prognos beaktas de åtgärder som ingår i planen för de offentliga finanserna och i statens budgetproposition för 2021 och som påverkar den kommunala ekonomin. Budgeten innehåller också en beräkning utifrån protokollanteckningar från budgetförhandlingen av de stödåtgärder för den kommunala ekonomin som ska kanaliseras i den sjunde tilläggsbudgeten.

Figur 9. Fördelningen av kommunernas inkomster och utgifter år 2021, %

Källa: Statistikcentralen, finansministeriet

Underskottet och skuldutvecklingen har åskådliggjorts i figur 10. Av figuren framgår det att lokalförvaltningens nettokreditgivning beräknas vara -1 procent av BNP 2021 och skulden i förhållande till BNP cirka 11 procent. En närmare redogörelse för dessa finns i kapitel 2.3 i finansministeriets publikation Ekonomisk översikt, hösten 2020.

Figur 10. Nettokreditgivningens och skuldens förhållande till BNP inom lokalförvaltningssektorn, %

Källa: Statistikcentralen, finansministeriet

Statens åtgärder inverkar på kommunernas inkomster och utgifter. I nettobelopp räknat stärker statens åtgärder kommunernas ekonomi 2021.

Statsstödet till kommunerna är 12,4 miljarder euro, vilket är cirka 0,8 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Utöver det ovannämnda statsstödet ersätts kommunerna och sjukvårdsdistrikten i sin helhet för de direkta kostnaderna i anslutning till coronaviruset så länge som smittsituationen och genomförandet av hybridstrategin kräver det. I budgetpropositionen föreslås för dessa åtgärder 1,66 miljarder euro till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

För statsandelen för kommunal basservice föreslås 7,7 miljarder euro, vilket är över 600 miljoner euro mer än i den ordinarie budgeten för 2020. Jämfört med nivån 2020 ökar statsandelarna bland annat av det tillägg på 300 miljoner euro av engångsnatur som görs i statsandelen för basservice som kompensation till kommunerna för bland annat minskade skatteinkomster till följd av coronavirussituationen, en indexhöjning (2,4 procent) på 174 miljoner euro och en ändring av invånarantalet och beräkningsfaktorer på 30,9 miljoner euro.

För en bindande minimidimensionering (0,7) för omsorgspersonalen föreslås 53 miljoner euro. Dessutom föreslås för revidering av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 17,9 miljoner euro, varav 0,9 miljoner är ett engångstillägg. Ändringen av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården minskar kommunernas avgiftsinkomster, men minskningen kompenseras genom att öka statsandelen i motsvarande mån.

Höjningen av fördelningsandelen för samfundsskatten med 10 procentenheter förlängs temporärt till 2021, vilket ökar kommunernas inkomster med 550 miljoner euro, varav 510 miljoner euro hänför sig till 2021. Kommunerna kompenseras för sänkningen av avgifterna för småbarnspedagogik genom att utöka fördelningsandelen för samfundsskatten med 2 procent, vilket ökar kommunernas inkomster med 102 miljoner euro på årsnivå.

Statens ersättning till kommunerna för minskade skatteinkomster till följd av ändrade beskattningsgrunder uppgår till 2,36 miljarder euro 2021.

För reformen av småbarnspedagogiken inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde föreslås ett engångstillägg på 15 miljoner euro för 2021, av det anvisas 14,5 miljoner euro till den kommunala ekonomin.

I budgetpropositionen för 2021 hänför sig betydande reformer till den kommunala ekonomin, bland annat i anslutning till utvidgningen av läroplikten och en bindande minimidimensionering av omsorgspersonalen. Effekten av reformerna på kommunernas ekonomi ökar stegvis inom många uppgifter. Den kommunala ekonomins utgifter ökar betydligt fram till 2024, även om kommunerna får 100 procent statsfinansiering för nya och utökade uppgifter. Till exempel den bindande minimidimensioneringen för omsorgspersonalen har en effekt på 53 miljoner euro 2021 och den ökar till 266 miljoner euro fram till 2024. Den utökade läroplikten och en kostnadsfri utbildning på andra stadiet ökar utgifterna med 22 miljoner euro 2021 och fram till år 2024 stiger nivån till 129 miljoner euro. De bestående åtgärder som regeringen beslutar om beräknas i sin helhet öka utgifterna för den kommunala ekonomin med 370 miljoner euro 2021 och de kommer att mer än fördubblas till cirka 790 miljoner euro fram till 2024.

5 Sammandrag

I denna publikation har man granskat budgetpropositionen för 2021.

Det huvudsakliga målet för den ekonomiska politik som statsminister Marins regering bedriver är att öka välfärden. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, en hög sysselsättning och en hållbar offentlig ekonomi. Krisen till följd av coronaviruset skapade ett behov att precisera regeringsprogrammets mål för att stabilisera den offentliga ekonomin på lång sikt. Under den första fasen i färdplanen för hållbarhet fastställde regeringen i juni 2020 målet att stabilisera skuldsättningen inom de offentliga finanserna i förhållande till bruttonationalprodukten före decennieskiftet.

Den globala coronaviruspandemin har under början av 2020 hämmat Finlands ekonomi mindre än merparten av ekonomierna i Europa. Enligt prognoserna minskar Finlands bruttonationalprodukt med 4,5 procent 2020. Sysselsättningsgraden sjunker till 71,5 procent och arbetslöshetsgraden stiger till 8 procent. Ekonomin återhämtar sig gradvis efter avstämningen i början av 2020. Enligt prognosen ökar BNP med 2,6 procent år 2021. Antalet sysselsatta minskar ännu i någon mån 2021, då sysselsättningsgraden förväntas vara 71,0 procent.

De åtgärder som vidtagits för att minska den ekonomiska recessionen efter coronavirusepidemin och olägenheterna till följd av epidemin har ökat underskottet märkbart i den offentliga ekonomin 2020. Efter recessionen är tillståndet för den offentliga ekonomin betydligt svagare än innan epidemin började. Under de närmaste åren räcker inte den synliga ekonomiska tillväxten till för att återställa saldot i de offentliga finanserna och de kommer därför att uppvisa ett klart underskott.

Under regeringsperioden genomför regeringen sysselsättningsåtgärder som stärker ekonomin och syftet med dem är att uppnå en sysselsättningseffekt med 80 000 fler personer sysselsatta. Genom de åtgärder som beslöts vid budgetförhandlingen 2020 eftersträvas 31 000–36 000 fler sysselsatta, tillsammans med de åtgärder som regeringen redan genomfört för att öka sysselsättningen och det förhandlingsmandat som getts till arbetsmarknadsorganisationerna.

Budgetpropositionen för 2021 uppgår till 64,2 miljarder euro. Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på cirka 10,8 miljarder euro och statsskulden beräknas stiga till cirka 135 miljarder euro. Utgiftsnivån höjs av tillfälliga utgiftsökningar som hänför sig till coronavirussituationen. Dessutom höjs utgiftsnivån bland annat av ökade utgifter för arbetslöshet, lagbaserade och avtalsbaserade indexhöjningar, statens löneuppgörelse och de tilläggsåtgärder som det fattats beslut om tidigare, som de beräknade utgiftseffekterna för HX jaktplansupphandlingen. Budgetpropositionen innehåller också betydande tilläggsåtgärder som riktar sig till den kommunala ekonomin.

Budgetpropositionen för 2021 kommer också att uppdateras på tjänsten Tutki budjettia (www.tutkibudjettia.fi), där budgeten kan granskas visuellt ur olika synvinklar.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET

Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-335-9 (pdf)

Oktober 2020